

Voorverkenning Gebiedsontwikkeling Dongeradielen

Voorverkenning Gebiedsontwikkeling Dongeradielen

Projectgebied:

Bodemdalingsgebied Noardeast-Fryslân,
omgeving Anjum, Ee, Metslawier en Moddergat

Opgesteld door:

Andrea Suilen, Rienk de Lange

Datum:

December 2020

Versie:

Definitief

Inhoud

De voorverkenning in 5 minuten	5
1. Daarom deze voorverkenning	7
2. Het plangebied in kaart	8
2.1 Beschrijving van het gebied	8
2.2 Functies en gebruik	10
3. Voorgeschiedenis	11
3.1 Bodemdaling door gaswinning	11
4. De opgaven op een rij	13
4.1 Wateropgaven	13
4.2 Overige opgaven en kansen	14
5. Hoe organiseren we dat?	15
5.1 In gesprek	15
5.2 Organisatie	15
5.3 Stakeholders	15
5.4 Afstemming	15
5.5 Grondaankoop	15
6. Wat gaat dat kosten?	16
6.1 Kostenraming pakket maatregelen	16
6.2 Mogelijkheden financiële dekking	16
6.3 Subsidiemogelijkheden	16
7. Communicatie	17
7.1 Onze stakeholders	17
7.2 Communicatie in de verkenningfase	17

De voorverkenning in 5 minuten

In het watersysteem Dongeradielen daalt de bodem door gaswinning. Wetterskip Fryslân, provincie Fryslân en gemeente Noardeast-Fryslân hebben samen onderzocht wat er nodig is om nadelige effecten te herstellen of te compenseren. Ook is gekeken welke andere opgaven, wensen of kansen er mogelijk in het gebied zijn. Het resultaat daarvan staat in deze voorverkenning die uiteindelijk moet leiden tot een definitief gebiedsplan.

Belangrijkste opgave

Het herstellen van de schade door de gaswinning is vooralsnog de belangrijkste opgave in dit gebied. Vooral de landbouw merkt de nadelige effecten van bodemdaling op de waterhuishouding (verminderde drooglegging, verminderde waterberging en verzilting).

Dit mogelijk ook nog

Naast de bodemdalingsopgave zijn er mogelijk nog andere wensen en kansen. Bijvoorbeeld op het gebied van landbouwstructuur en klimaat. Wellicht is koppeling mogelijk aan de herstelopgave, maar hiervoor is geen of weinig geld beschikbaar.

Zo organiseren we dat!

Voor de uitwerking van de maatregelen in het gebiedsplan stellen we een brede projectorganisatie voor met een stuurgroep die strategische en financiële keuzes maakt. En met een ambtelijke projectorganisatie die keuzes voorbereidt, onderzoek doet en plannen uitwerkt. Bij de vaststelling van de verkenning bepalen we of de provincie of het waterschap zal fungeren als opdrachtgever en trekker van de gebiedsontwikkeling.

Relatie met andere gebiedsprocessen

Bij de uitwerking van de projectorganisatie leggen we de relatie met andere gebiedsprocessen in het gebied. Daarbij gaan we na of de voorgestelde opgaven en projectorganisatie op draagvlak kunnen rekenen en hoe partijen betrokken willen zijn. We informeren alle inwoners van het gebied over de resultaten hiervan.

Financiële middelen

De NAM betaalt de kosten voor herstel van schade door bodemdaling. Komen er ook andere opgaven in het gebiedsplan, dan zullen partijen overleggen over de financiering van deze maatregelen. Op dit moment is er nog geen zicht op aanvullende financiering.

Vervolgstappen

Op basis van deze voorverkenning gaan we tijdens de verkenningfase in overleg met de NAM, de Commissie Bodemdaling én met partijen in het gebied. Dit vindt plaats vanaf januari 2021. Resultaat is de verkenning.

Die verkenning stellen we als overheden vast. Daarna start de planfase en gaan we werken aan het ontwerp-gebiedsplan. Dit gebeurt onder leiding van de stuurgroep en met ondersteuning van bijbehorende ambtelijke projectorganisatie.

1. Daarom deze voorverkenning

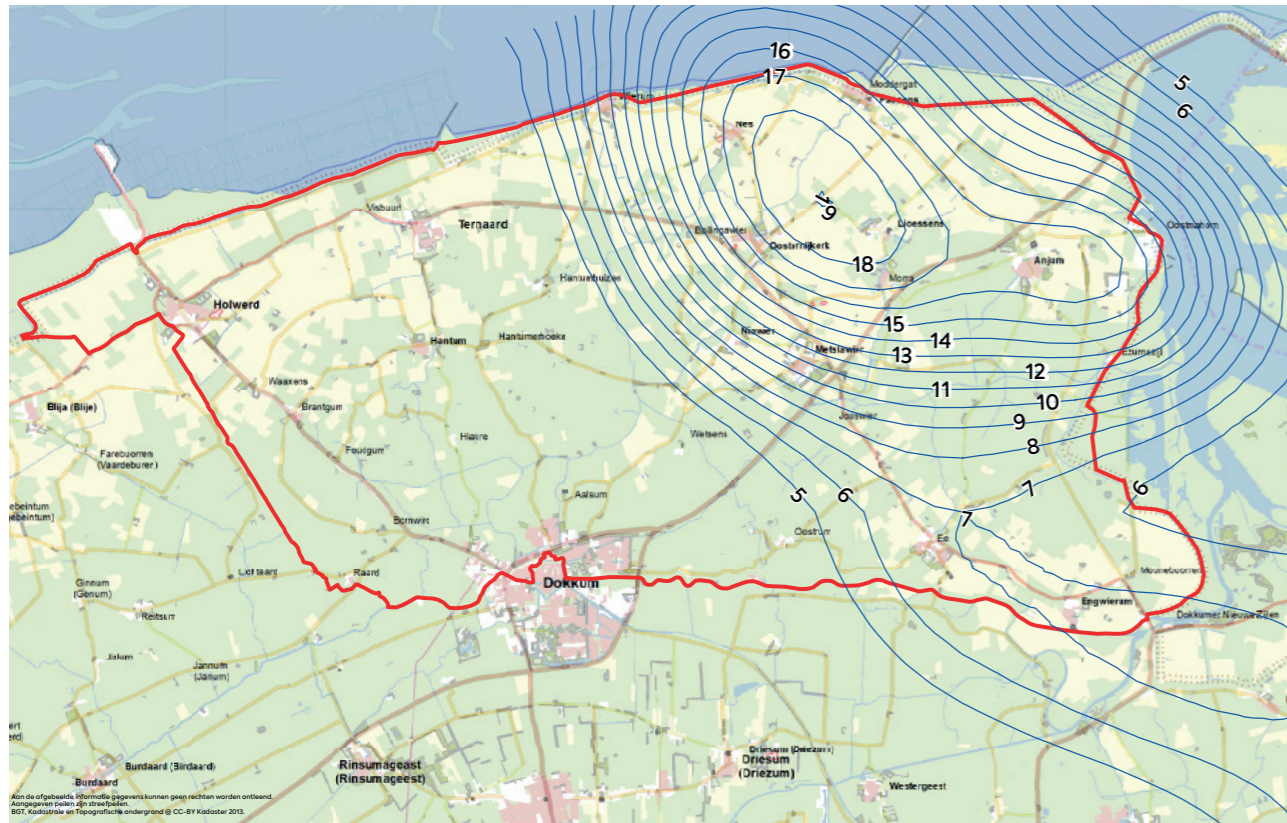
Door gaswinning daalt de bodem in het oostelijke deel van de gemeente Noardeast-Fryslân. Met name de landbouw leidt hierdoor schade. Wetterskip Fryslân, provincie Fryslân en gemeente Noardeast-Fryslân gaan die schade herstellen.

Tegelijkertijd willen we ook nagaan of we andere knelpunten en wensen uit het gebied kunnen meenemen in dit project. Welke plannen we hebben en hoe we ze kunnen uitvoeren, staat in deze voorverkenning.

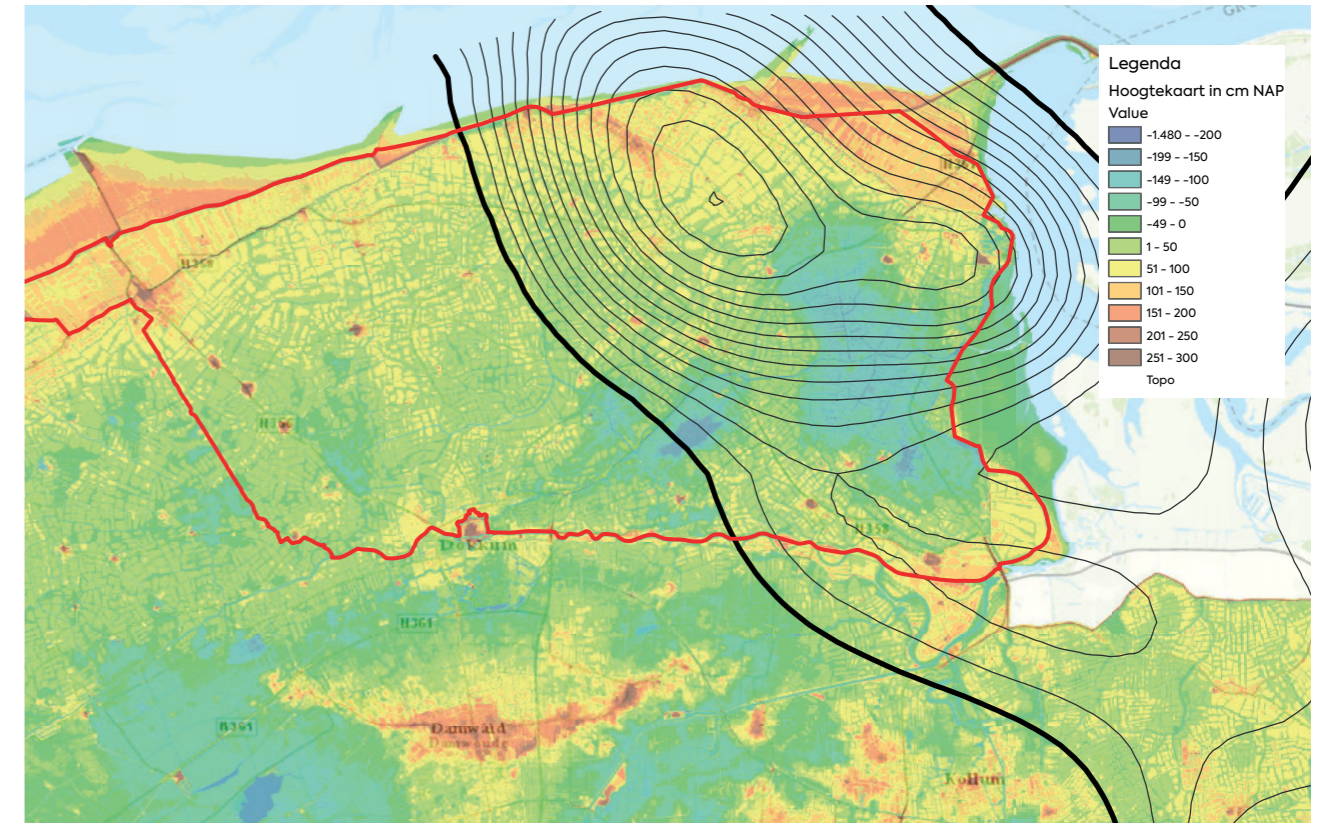
Wat leest u hierna?

- Hoofdstuk 2 beschrijft het plangebied. Hoe is het gebied begrenst? Hoe is het ontstaan, wat zijn specifieke kenmerken en de huidige functies van het gebied?
- Hoofdstuk 3 beschrijft de oorzaken van de bodemdaling. Ook kijken we welke initiatieven er zijn op het gebied van verzilting.
- In hoofdstuk 4 beschrijven we wat we in het gebied willen aanpakken. Ook geven we aan wat we eerst willen doen en wat daarna.
- In hoofdstuk 5 staat de projectorganisatie beschreven.
- In hoofdstuk 6 staan de kosten van de maatregelen en hoe we deze kosten kunnen dekken.
- Hoofdstuk 7 gaat over communicatie.

2. Het plangebied in kaart

Figuur 1: De rode lijn is de grens van het watersysteem Dongeradielen. De blauwe lijnen geven de verwachte bodemdaling in centimeters aan (prognose 2050).

Figuur 2: Hoogte van het maaiveld (AHN3)

2.1 Beschrijving van het gebied

Ligging en begrenzing

In het oostelijke deel van de gemeente Noardeast-Fryslân daalt de bodem door gaswinning. Om precies te zijn: in de omgeving van Anjum, Ee, Metslawier en Moddergat. Alleen daar waar de bodem meer dan 5 centimeter daalt, nemen we maatregelen om de schade te compenseren. Hierbij gaat het om ongeveer de helft van de oppervlakte van het watersysteem Dongeradielen (zie figuur 1).

Maar het plangebied van deze voorverkenning is groter. Het gaat om het hele watersysteem Dongeradielen (het rood omlijnde gebied in figuur 1). In dit hele gebied kunnen we namelijk maatregelen nemen om schade te herstellen.

Watersysteem

De totale oppervlakte van het watersysteem Dongeradielen is ongeveer 13.698 hectare. Het gebied is

voor afwatering niet afhankelijk van de boezem (stelsel van meren, kanalen en vaarten). Het watersysteem loost via een eigen gemaal (gemaal Dongerdielen) op het Lauwersmeer. 's Zomers laten we water in vanuit de boezem. Dat gebeurt via een gemaal bij Holwerd en enkele inlaten vanuit de Dokkumer Ie. De stuw Wetsens verdeelt het watersysteem in een westelijk en een oostelijk deelsysteem. De hoger gelegen gronden langs de noordrand voorzien we met opmalingen van water. Zo houden we het grondwater op peil. Bovendien spoelen we zo het watersysteem door en dringen we het zoutgehalte in het oppervlaktewater terug. In de lagere delen bevinden zich enkele onderbemalingen.

Verzilting

Het grondwater van Dongeradielen is erg zout. Dit komt door de invloed die de zee vroeger had. Als dit water bij de wortels komt, ondervinden de meeste gewassen hiervan schade. Dat is nu (nog) niet het geval. Regen infiltreert in de bodem. Hierdoor is het grondwater in de wortelzone van gewassen zoeter. Het oppervlaktewater is te zout voor beregning van gevoelige gewassen

zoals grove groenten. Daarom pompen we in de zomer bij Holwerd zoet water uit de boezem het akkerbouwgebied in. De verzilting is het grootst in de lagere delen van Dongeradielen, zoals De Kolken. Maar ook daar is dat nu (nog) geen probleem. Het gras in dit gebied is namelijk veel minder gevoelig voor verzilting dan akkerbouwgewassen.

Hoogteligging en bodemgesteldheid

Om tijdens hoogwater droge voeten te houden, zijn vanaf 500 na Christus her en der in het gebied terpen aangelegd. Vanaf 1200 na Christus zijn veel dijken gemaakt om land van de zee te winnen. In de 19e eeuw is een aantal meren drooggelegd.

Deze ontstaansgeschiedenis is terug te zien in de bodemopbouw en de maaiveldhoogtekaart van het gebied (zie figuur 2). Hierop zijn de verschillende terpen in het gebied duidelijk zichtbaar. Duidelijk is ook het oude patroon van geulen. Daarbij heeft 'reliëfomkering' plaatsgevonden. In de oude geulen zijn zandige sedimenten afgezet, daarbuiten klei en veen. In de loop

van de tijd zijn de klei en het veen ingeklonken. Daardoor zijn de zandige afzettingen relatief hoger komen te liggen. De oude meren zijn als lage gebieden herkenbaar. Het laaggelegen gebied ten zuiden van Anjum staat ook wel bekend als De Kolken. Tot 1950 was dit een slecht ontwaterd gebied. In een verder verleden werd hier zout uit veen gewonnen. Daar is later de Lauwerszee weer met kleiafzettingen overheen gekomen.

De ruilverkavelingen in de vorige eeuw hebben geleid tot ingrijpende aanpassingen in onder andere de waterinfrastructuur in dit gebied. De laatste ruilverkaveling in dit gebied speelde in de jaren '70 en is begin jaren '80 afgerond. Bij deze laatste ruilverkaveling is in het zuidelijke deel het natuurgebied Anjumer Kolken ontstaan. Dit gebied van It Fryske Gea is circa 95 hectare groot.

2.2 Functies en gebruik

Landgebruik

Noordoost-Fryslân is van oudsher met name in gebruik door de landbouw. De denkbeeldige lijn Holwerd-Hantum-Niawier-Ee-Engwierum verdeelt het plangebied in twee delen met verschillend grondgebruik.

De hoger gelegen plaatsen met een zandige formatie (lichte zavel) aan de oppervlakte, zijn vooral geschikt voor akkerbouw. Deze gebieden kennen weinig natuurlijke beperkingen. De productie is hier dan ook hoog.

In de lager gelegen gebieden bestaat de deklaag van de bodem uit klei. In de diepere ondergrond, onder de grondwaterspiegel, is soms nog een laagje veen aanwezig. Deze gebieden waren vaak te nat om gewassen te telen, maar wel geschikt voor melkveehouderij en schapehouderij. Het vee kon drinken uit een zogenoemde 'dobbe'. Dit is een drinkplaats die natuurlijk is ontstaan of is gegraven door de boeren. Door opkwellend zout grondwater in het gebied, was het water in de sloten zomers namelijk te zout om als drinkwater te dienen.

Landbouwstructuur

Het plangebied bestaat voor circa 11.435 hectare uit landbouwgrond. Er zijn 361 bedrijfslocaties in het gebied. De provincie heeft deze landbouwgrond in kaart gebracht. Daarvoor heeft ze eigen data gebruikt. Ook heeft de provincie voor haar analyse gebruik gemaakt van de Verkavelingsanalyse Fryslân uit 2018 van Accon-avm. Mede op basis van deze analyse gaan we met de landbouwsector in gesprek. Doel is te achterhalen welke knelpunten en wensen er zijn.

Natuur

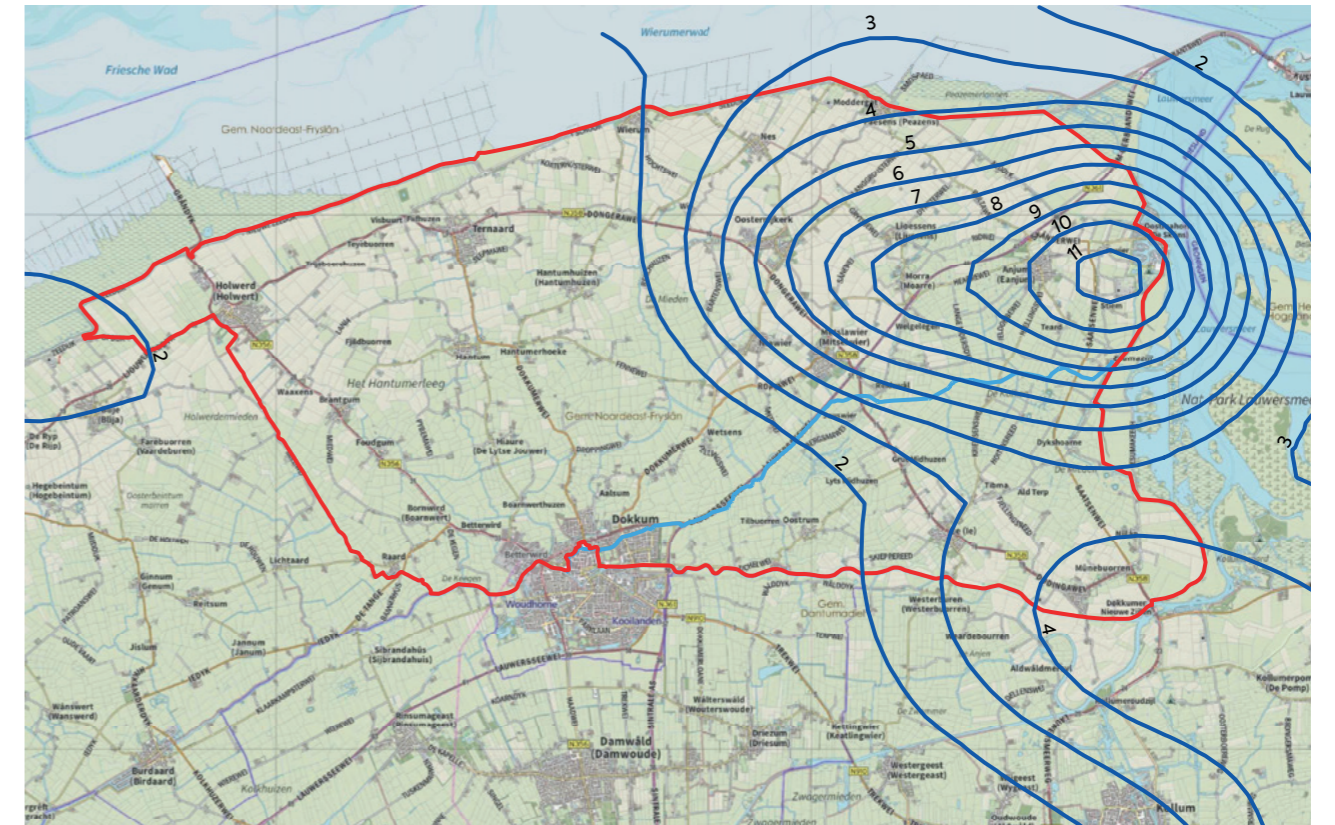
In het plangebied vinden we een aantal grotere en kleinere natuurgebieden. De grootste natuurgebieden zijn de Anjumer Kolken en de Jouswierpolder. Deze natuurgebieden behoren niet tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen ecologische hoofdstructuur (EHS) genoemd.

Landschap en cultuurhistorie

In haar visie 'Grutsk op 'e Romte' uit 2014 beschrijft de provincie Fryslân wat de kernkwaliteiten en ambities zijn voor het landschap, de cultuurhistorie en de ruimtelijke kwaliteit.

3. Voorgeschiedenis

Figuur 3: Al opgetreden bodemdaling in 2013. De blauwe lijnen geven de bodemdaling in centimeters aan.

3.1 Bodemdaling door gaswinning

De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) wint sinds 1987 gas in de omgeving van Anjum, Moddergat en Ee¹. Hierdoor daalt de bodem. In 2015 heeft de NAM een prognose gemaakt van de totale bodemdaling in 2050 (zie figuur 1 hiervoor). Voor dit gebied was die prognose toen 19 centimeter. Elke vijf jaar actualiseert de NAM deze prognose op basis van de werkelijk opgetreden bodemdaling. We verwachten dat er eind 2020 nieuwe prognoses liggen.

Hoe groot was de bodemdaling in 2013 in Anjum?

Met hoogtemetingen is vastgesteld hoe groot de bodemdaling in 2013 was (zie figuur 3). Dit is verwerkt in de prognose van 2015. Het is de verwachting dat de grootste bodemdaling bij Anjum al heeft plaatsgevonden. In 2013 was dat al 11 centimeter. De verwachting is dat in 2050 de einddaling circa 16 centimeter zal zijn.

Bodemdaling heeft onder andere effect op het hoofdwatersysteem van Dongeradielen en enkele polders. De afgelopen 15 jaar heeft Wetterskip Fryslân in beeld gebracht wat er nodig is om (toekomstige) knelpunten in het watersysteem als gevolg van bodemdaling op te lossen en welke oplossingen er concreet zijn. Bijvoorbeeld in het watergebiedsplan Dongeradeel uit 2012. De afgelopen jaren zijn enkele maatregelen uit dit plan uitgevoerd. De capaciteit van gemaal Ezumazijl is verhoogd en lokaal zijn enkele peilen verlaagd.

Fase-2 rapport bodemdaling Dongeradeel

In opdracht van het waterschap heeft ingenieursbureau Witteveen en Bos begin 2019 een fase-2 rapport afgerond over de bodemdaling in het gebied rond Anjum, Moddergat en Ee. De Commissie Bodemdaling

¹ In de nabije toekomst wil de NAM ook bij Wierum gas winnen (het zogenoemde Ternaarder gasveld). Deze Voorverkenning richt zich echt alleen op de bestaande gaswinningslocaties in de omgeving van Anjum, Moddergat en Ee.

heeft met het rapport ingestemd dat feitelijk een aanvullende analyse is op eerder onderzoek van november 2015. Met dit rapport hebben het waterschap en de NAM een akkoord bereikt over mogelijke oplossingsrichtingen en de kostendekking daarvan. Ze hebben afgesproken dat er nog alle ruimte is voor het uitwerken van alternatieve oplossingsrichtingen. Dit steeds in goed overleg met alle direct betrokkenen.

4. De opgaven op een rij

Onder andere landbouw en natuur vragen om waterbeheer dat goed inspeelt op de specifieke kenmerken in het gebied, zoals de bodemdaling. Maar er zijn ook andere knelpunten die mogelijk om maatregelen vragen. En er zijn mogelijk kansen en mogelijkheden om werk slim te combineren. Hierna zetten we de zogenoemde 'opgaven' op een rij.

4.1 Wateropgaven

Bodemdaling

De bodemdaling heeft verschillende gevolgen voor de waterhuishouding. Zo neemt de drooglegging – de afstand tussen het maaiveld en het grondwaterpeil – af. Ook de mogelijkheden om water te bergen nemen af. Maar denk ook aan keringen die door bodemdaling niet meer op hoogte zijn en kunstwerken (gemalen en stuwen) die niet meer goed functioneren.

We willen een evenwichtig en robuust watersysteem creëren en behouden. De strategie 'vasthouden, bergen en afvoeren' uit het Nationaal Bestuursakkoord Water en het beleid van provincie en waterschap bieden daarvoor mogelijke oplossingen.

Het maatregelenpakket uit het fase-2 onderzoek van Witteveen en Bos is de basis voor de verkenningsfase. Dit pakket is gebaseerd op de eindprognose van de bodemdaling in 2050 (inclusief een onzekerheidsmarge van 30 procent). De maatregelen compenseren de verminderde drooglegging en berging en beperken verzilting. Verder zijn de nodige aanpassingen aan kunstwerken onderdeel van het pakket.

Project Spaarwater

In 2013 startte het project Spaarwater. Op vier locaties in Noord-Holland, Fryslân en Groningen zijn verschillende oplossingen onderzocht om verzilting tegen te gaan en duurzaam watergebruik in de landbouw mogelijk te maken. Het project dat in 2019 is afgerond, heeft veel kennis opgeleverd. Bijvoorbeeld een kaart die het risico op verzilting aangeeft.

Overige wateropgaven

De overige wateropgaven staan in het watergebiedsplan Dongeradeel. Op hoofdlijnen gaat het daarbij om de thema's 'voldoende water', 'realiseren doelen Kaderrichtlijn Water', 'wegnemen knelpunten waterbeheer', 'de klimaatopgave' en 'verzilting'. Een deel van deze opgaven is al meegenomen in het project Súd Ie of dat gebeurt nog.

Voldoende water

Hoe zorgen we ervoor dat het watersysteem onder alle omstandigheden goed functioneert, ook als het erg nat of juist droog is? Maatregelen die daarvoor nodig zijn, vallen onder het thema 'voldoende water'. Los van de effecten door bodemdaling, is het watersysteem Dongeradielen goed op orde.

KRW-opgave

De belangrijkste opgaven uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn inmiddels gerealiseerd. De resterende opgaven, gericht op een extensiever onderhoudsbeleid, zijn onderdeel van een breder pakket voor heel Fryslân.

Knelpunten waterbeheer

Het beheer en onderhoud van sloten, vaarten, gemalen en stuwen is uitgevoerd of het waterschap pakt dit binnen enkele jaren op.

Verzilting

Vanuit de waterhuishouding zijn er beperkt maatregelen mogelijk tegen verzilting. Wetterskip Fryslân is wel verantwoordelijk voor de kwaliteit van het oppervlaktewater passend bij de functies die er zijn. De aanpak van verzilting op percelen is de verantwoordelijkheid van de eigenaren zelf. Voor de landbouw is verzilting (in de toekomst) een groot probleem. De sector speelt zelf een grote rol bij de oplossing ervan. Het is belangrijk dat de landbouw samen met het waterschap kennis verzamelt over verzilting.

Bodemdaling zelf leidt niet tot verzilting. Verlaging van het waterpeil doet dat wel. In het fase-2 rapport van 2019 (zie paragraaf 3.1) zijn dan ook geen peilverlagingen in het gebied voorgesteld. In het vervolg-

proces zal blijken of er toch maatregelen nodig zijn om verzilting te bestrijden.

Meer kennis over verzilting

Er is nog veel onduidelijk over verzilting. Allerlei onderzoeken en projecten dragen bij aan meer kennis hierover. Daarbij gaat het om vier thema's:

- 1) Het monitoren van verzilting.
- 2) Effectieve maatregelen om zoet water te behouden (vasthouden, opslaan of slimmer doorspoelen).
- 3) Het aanpassen van gewassen. Zijn andere of tolerantere gewassen beter bestand tegen zout water?
- 4) Het organiseren van een breder gebiedsproces, zodat we meer en beter kennis kunnen delen.

Verschuivende initiatieven in de regio dragen bij aan meer kennis en een effectieve aanpak van verzilting. We noemen de projecten Spaarwater (zie kader op pagina 13), zoet op zout Lauwersmeer, boeren meten water, de regiodeals en regionale aanpak verzilting.

4.2 Overige opgaven en kansen

Klimaat Adaptatie Strategie (KAS)

De Friese overheden houden zich aan de Klimaat Adaptatie Strategie (KAS). Bij het gesprek met de belanghebbenden in het gebied over hoe we ons moeten aanpassen aan het veranderende klimaat is deze strategie het uitgangspunt. Daarbij gaat het gesprek over wat anders moet, maar ook over wat wél goed gaat.

Landbouw

Zowel op landelijk als provinciaal niveau willen overheden stappen zetten naar een duurzame landbouw. Ook het project 'Holwerd aan Zee' speelt hierbij een rol. Er zijn in dit plangebied financiële middelen beschikbaar gesteld uit de Regiodeal, het Waddenfonds en de PostcodeLoterij. Ook is mogelijk geld beschikbaar vanuit de Investeringsagenda Ternaard die is bedoeld om de

negatieve gevolgen van gaswinning te compenseren en bij te dragen aan een goed toekomstperspectief voor het gebied.

Natuur

De provincie heeft in dit gebied nagenoeg geen opgave voor natuurontwikkeling. Er zijn wel kansen om in het plangebied meer natuur te ontwikkelen, bijvoorbeeld in de Kolken-Noord of in de polder Jouswier. Het ganzenbeleid leidt waarschijnlijk niet tot specifieke opgaven voor dit gebied. Dat wil niet zeggen dat de landbouwsector of natuurorganisaties hier anders over kunnen denken. Het plangebied is voor een groot deel aangewezen als kansrijk gebied voor weidevogels.

Landschap en cultuurhistorie

Met de gebiedsontwikkeling liggen er kansen om landschap en cultuurhistorie te versterken. In de structuurvisie 'Grutsk op 'e Romte' zijn de kernkwaliteiten van het gebied beschreven.

Koppelkansen

Vanuit gemeente Noardeast-Fryslân komen er nu geen specifieke opgaven bij op het gebied van leefbaarheid, recreatie, energie(transitie) en duurzaamheid. Wel is er voor het omgevingsproces Ternaard een inventarisatie gemaakt van mogelijke opgaven. Wellicht nemen we deze op termijn als 'koppelkans' mee in de gebiedsontwikkeling Dongeradielen. Dat betekent dat we kijken of we bepaalde opgaven slim met elkaar kunnen combineren.

5. Hoe organiseren we dat?

De planuitwerking kunnen we op verschillende manieren organiseren. Daarbij hebben we gekeken naar een vergelijkbare gebiedsontwikkeling in de regio Franeker-Harlingen.

5.1 In gesprek

Deze rapportage moet uiteindelijk leiden tot het opstellen van de verkenning. In de verkenningsfase bespreken we de inhoud van deze voorverkenning daarom met partijen in het gebied. We denken daarbij in elk geval aan landbouworganisaties en natuurorganisaties. Naar verwachting vinden deze gesprekken plaats in de winterperiode 2020-2021.

Na de verkenningsfase start de planfase: het daadwerkelijk maken van het ontwerp-gebiedsplan. Daarbij gaat het om de concrete uitwerking van beleid, maatregelen, benodigde grondaankopen, kosten(toedeling), (vaststellings)procedures, communicatie, wijze van uitvoeren, formatie en financieel beheer.

5.2 Organisatie

Stuurgroep

Wij stellen voor om in de planfase te werken met een stuurgroep onder leiding van een onafhankelijke voorzitter en met ambtelijke ondersteuning. De opdracht aan de stuurgroep is het maken van een ontwerp-gebiedsplan en het na ter inzagelegging uitwerken van het ontwerp tot definitief gebiedsplan.

Projectgroep

De projectgroep levert de input voor het ontwerp-gebiedsplan. Om onderdelen uit te werken kan zij verschillende werkgroepen instellen. Daartoe maakt zij zelf voorstellen en zet opdrachten voor onderzoek uit.

Werkgroepen

De projectgroep zal mogelijk drie werkgroepen instellen voor communicatie, grondzaken en financiering.

5.3 Stakeholders

Er kan alleen een goede gebiedsontwikkeling plaatsvinden als partijen in het gebied (ook wel: stakeholders) betrokken zijn. Wie zijn er actief in het plangebied? Welke belangen hebben ze? En: hoe kunnen zij deelnemen?

5.4 Afstemming

In en rondom het plangebied speelt nog een aantal gebiedsprocessen en projecten. We noemen: omgevingsproces Ternaard, Holwerd aan Zee, dijkversterking Koehool-Lauwersmeer, waddenfonds-programma Súd le en de ambities van Collectief Waadrâne en Natuur mei de Mienskip. Er kan daarbij sprake zijn van geografische en/of thematische overlap. Bovendien spelen deze projecten en processen in dezelfde regio. Dezelfde burgers, belangenpartijen en organisaties (ambtelijk en bestuurlijk) zijn betrokken. Dit vraagt om bijzondere aandacht in de communicatie met de streek.

5.5 Grondaankoop

De kans is reëel dat we voor gebiedsontwikkeling Dongeradielen gronden moeten aankopen of ruilen. Tijdens de verkenning werken betrokken overheden hiervoor een mogelijke strategie uit.

6. Wat gaat dat kosten?

6.1 Kostenraming pakket maatregelen

Wetterskip Fryslân en de Commissie Bodemdaling hebben in de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar maatregelen als gevolg van bodemdaling. Ook hebben ze de daarvoor benodigde kosten in kaart gebracht. De planfase maakt duidelijk of we nog andere opgaven gaan realiseren en via welk scenario. Op basis van het ontwerp-gebiedsplan maken we een complete kostenraming.

6.2 Mogelijkheden financiële dekking

De NAM dekt de kosten van de herstelopgaven die door gaswinning nodig zijn. Voegen we andere opgaven toe, dan zullen we afspraken moeten maken over bijbehorende financiering. Daarbij gaan partijen onderling afspreken wie welke financiering gaat bijdragen. Op dit moment is er nog geen zicht op aanvullende financiering.

6.3 Subsidiemogelijkheden

In de verkenningsfase gaan we na hoe we kunnen aansluiten bij andere opgaven en welke (co)financiering eventueel beschikbaar is. Zo kunnen we scenario's goed afwegen en komen tot een integraal plan.

In de planfase werken we de scenario's uit. Dan blijkt ook welke concrete (co)financieringsmogelijkheden er nodig zijn. Staan in het ontwerp-gebiedsplan alleen maatregelen om de effecten van de bodemdaling te compenseren, dan betaalt de NAM alle kosten. Bij een integraler plan waarin we ook koppelkansen meenemen, ligt dat anders. Dan zijn aanvullende financiële middelen wel nodig.

7. Communicatie

De communicatie met het gebied heeft enkele jaren 'stilgelegen'. Het is dus van groot belang om opnieuw contact te leggen met belanghebbenden in het gebied en ze te informeren over de start van het gebiedsproces. Tijdens voorlichtingsbijeenkomsten of gesprekken kunnen we de werkwijze, planning en relatie met andere ontwikkelingen in het gebied met hen bespreken. Ook kunnen we zelf zo advies en informatie uit het gebied ophalen.

7.1 Onze stakeholders

In de voorverkenningfase hebben we in beeld gebracht welke stakeholders en belangen er in het gebied zijn. Ook is uitgewerkt wat de rol zou kunnen zijn voor de verschillende stakeholders in het gebiedsproces.

In de verkenningsfase bespreekt de projectorganisatie met de stakeholders hoe ze betrokken kunnen en willen zijn.

7.2 Communicatie in de verkenningsfase

Bij de verkenning gaat het om de vraag wat we gaan meenemen in het latere gebiedsplan. En hoe we daar samen met het gebied aan gaan werken. Na de verkenningsfase moet dat bekend zijn. Over de gemaakte keuzes in de verkenning communiceren we met het gebied. Zo geven we duidelijkheid over opgaven en aanpak en zorgen we voor draagvlak. De werkgroep communicatie pakt dit op.

VRAGEN OF MEER WETEN?

Heeft u vragen over de Voorverkenning
Gebiedsontwikkeling Dongeradielen?
Of wilt u meer informatie? Stuur dan een mail
naar dongeradielen@wetterskipfryslan.nl.

COLOFON

Uitgave:

Provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân en gemeente
Noardeast-Fryslân
december 2020

Provincie Fryslân

Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN
Tweebaksmarkt 52
(058) 292 59 25
www.fryslan.frl

Wetterskip Fryslân

Fryslânplein 3
8914 BZ Leeuwarden
Postbus 36
8900 AA Leeuwarden
(058) 292 22 22
www.wetterskipfryslan.nl

Gemeente Noardeast-Fryslân

Postbus 13
9290 AA Kollum
(0519) 29 88 88
www.noardeast-fryslan.nl

Vormgeving & opmaak

GH+O communicatie & creatie, Leeuwarden

Fotografie

Daniël Hartog
Gemeente Noardeast-Fryslân
Henk Boersma

